

Nr 28.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse från viss betalningsskyldighet till kronan; given Stockholms slott den 9 januari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 januari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför följande.

1:0

Genom laga kraftvunnet utslag den 9 november 1920 dömde Aska, Dals och Bobergs häradsrätt kronojägaren Johan Fritiof Artur Spång för bedrägligt förfarande såsom tjänsteman i tjänsteutövning till frihetsstraff samt till avsättning från hans befattning såsom kronojägare. Därjämte förpliktades Spång att ersätta statsverket den förlust han genom sitt brottsliga förfarande tillskyndat Kungl. Maj:t och kronan med 8 444 kronor 42 öre ävensom att i rättegångskostnader erlagga sammanlagt 182 kronor 77 öre.

Spång avled den 8 oktober 1945. Han efterlämnade änkan Agnes Kristina Spång, född 1903, med vilken han ingått äktenskap den 24 april 1931.

Vid Spångs död återstod av kronans fordran, som nedbringats genom utdelning i konkurs och avbetalningar, som Spång verkställt sedan 1936, 2 390 kronor 66 öre. Bouppteckning efter Spång, i vilken denna kronans fordran upptagits såsom skuld, visade en behållning av 10 441 kronor 67 öre. Av behållningen utgjorde 3 774 kronor 67 öre den avlidnes behållna giftorättsgods och 6 667 kronor änkans behållna giftorättsgods. Dessutom hade änkan såsom förmånstagare å en utmätningfri livförsäkring efter mannen uppburit 1 000 kronor.

I en av *domänstyrelsen* jämte eget yttrande den 29 mars 1947 överlämnad skrift har Agnes Spång anhållit att bli befriad från skyldigheten att gälda det återstående belopp, som kronan på grund av Spångs oegentligheter kunde ha att fordra.

Domänstyrelsen har i sin skrivelse förklarat sig icke ha något att erinra mot framställningen samt såsom motivering härför anfört bland annat följande.

I skrivelser den 18 oktober och den 18 december 1945 hemställde änkefru Spång om avskrivning av kronans ifrågavarande fordran och framhöll, att hon på grund av hjärtsjukdom, som styrkts med läkarintyg, och klena nerver ej vore fullt arbetsför. Domänstyrelsen fann den 9 februari 1946 icke tillräckliga skäl föreligga för avskrivning av fordringsbeloppet.

På framställning av domänstyrelsen har fattigvårdsinspektören Georg Johansson i Gävle, där fru Spång numera är bosatt, i skrivelse den 5 mars 1947 lämnat utredning angående fru Spångs ekonomiska förhållanden. Av utredningen framgår bland annat följande.

Fru Spång har med en kapitalinsats på 2 000 kronor förvärvat en lägenhet om tre rum och kök i bostadsrättsfastigheten Parkvägen 26 G, för vilken lägenhet hon erlägger en årlig hyra av 1 416 kronor. Genom uthyrning av två fullt möblerade rum erhåller fru Spång en månadshyra av 120 kronor, som även innefattar ersättning för vissa prestationer. Fru Spång åtnjuter en änkepension å 120 kronor 50 öre per månad, varifrån källskatt avdrages med 10 kronor per månad. Hennes kapital, som består i tillgodohavande hos Gävleborgs läns sparbank, uppgår för närvarande till 15 358 kronor. I dessa medel ingår ett pensionsengångsbelopp å 1 600 kronor, som fru Spång uppburit från Kopparfors, där mannen senast var anställd.

Av fru Spång lämnade uppgifter om sjukdom har vitsordats av lasarettsoverläkaren G. Brun, som meddelat, att hon lider av hjärtfel, som gör henne oförmögen till annat än lätt arbete.

I ärendet har remissutlåtande den 9 maj 1947 avgivits av *statskontoret*, som tillika överlämnat yttrande från statskontorets ombudsman. Såväl statskontoret som ombudsmannen ha ansett sig med hänsyn till i ärendet föreliggande ömmande omständigheter icke vilja motsätta sig bifall till framställningen.

Departementschefen. I likhet med domänstyrelsen och statskontoret finner jag mig böra tillstyrka, att fru Agnes Spång befrias från skyldigheten att till statsverket erlägga det belopp, som statsverket ytterligare har att fordra enligt Aska, Dals och Bobergs häradsrätts utslag den 9 november 1920. Jag förordar därför att ifrågavarande fordran avskrivs. Frågan torde emellertid böra underställas riksdagens prövning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att Agnes Spång må befrias från vidare betalningsskyldighet på grund av Aska, Dals och Bobergs häradsrätts utslag den 9 november 1920.

2:o

Enligt arrendekontrakt den 14 april och den 8 juli 1942 upplät Kungl. Maj:t och kronan till Sven Åke Carlsson på arrende från den 14 mars 1942 till den 14 mars 1947 arrendelotten Kopparbo Norra å kronoparken Klotten, skifte V, i Söderbärke socken mot en årlig avgäld av 600 kronor, vilket belopp på grund av brist i hävden och höstbruket hade nedsatts till 350 kronor för första, 400 kronor för andra och 450 kronor för tredje arrendeåret. För avträdesfoder skulle avgå 20 kronor årligen under arrendeperioden. Enligt domänstyrelsens beslut den 12 april 1945 blev på framställning av arrendatorn denne på grund av sjukdom befriad från arrendet av fastigheten räknat fr. o. m. den 14 mars 1945. Vid denna tidpunkt häftade Carlsson i skuld för arrende, som skolat erläggas den 15 september 1944, med 135 kronor, och vid avträdessyn å lägenheten den 4 juni 1945 påfördes Carlsson ett husrötebelopp av 871 kronor 55 öre, som nedsatts med 40 kronor, motsvarande gottgörelse för avträdesfordring.

Genom utslag den 21 april 1947 förpliktade Västerbergslags domsagas häradsrätt Carlsson att genast mot kvitto till kronan utgiva 966 kronor 55 öre jämte fem procent ränta å 135 kronor från den 15 september 1944 samt å 831 kronor 55 öre från den 14 juni 1945, allt tills betalning skedde. Därjämte skulle Carlsson ersätta kronan dess kostnader för delgivning i målet med 23 kronor 10 öre.

I en av domänstyrelsen jämte eget yttrande den 16 augusti 1947 överlämnad skrift har Carlsson anhållit om befrielse från ifrågavarande betalningsskyldighet och därvid anfört bl. a. följande. Arrendet hade han måst frånträda på grund av sjukdom. Han hade nämligen insjuknat i kronisk ledgångsreumatism och vore fullständigt arbetsförmögen sedan den 5 oktober 1945. Några utsikter till tillfrisknande från sjukdomen funnes för närvarande icke. Familjen bestode förutom av honom själv av hustru och en tioårig son. De hade hittills livnärt sig av hustruns inkomst, som utgjorde 100 kronor i månaden. Först i dagarna hade han till följd av sjukdomen beviljats pension. Då han avträtt arrendet av fastigheten, hade han å auktion låtit sälja åtskillig honom tillhörig lösegendom, för vars förvärvande

han häftade i skuld med 1 800 kronor. Denna skuld hade han ej förmått gälda. Efter frånträdet av arrendet å fastigheten hade han och hans hustru inköpt en liten, tämligen förfallen bostadsfastighet, taxeringsvärderad till 2 500 kronor, som de nu bebodde. Å denna fastighet hade han intecknings-skuld med 1 700 kronor. Därest skulden till kronan ej efterskänktes, vore det fara värt att hans bostadsfastighet tillgreps för gäldande av skulden. Hans ekonomiska ställning skulle därigenom bliva ytterligare försämrad.

I sitt yttrande den 16 augusti 1947 har *domänstyrelsen* upplyst, att vid utmätningsförsök, som verkställdes hos Carlsson, denne befunnits sakna utmätningsbara tillgångar till gäldande helt eller delvis av ifrågavarande skuld till Kungl. Maj:t och kronan. Utmätningkostnaderna hade uppgått till 17 kronor 20 öre.

Styrelsen har vidare förklarat sig icke ha något att erinra mot att Carlsson befriades från den honom ålagda betalningsskyldigheten.

I ärendet har remissutlåtande den 5 september 1947 avgivits av statskontoret, som därvid såsom eget utlåtande åberopat ett av statskontorets ombudsman avgivet yttrande. Ombudsmannen har med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst rörande Carlssons ekonomiska ställning och hälso-tillstånd ansett övervägande skäl tala för att Carlsson helt befriades från vidare betalningsskyldighet för sin skuld till statsverket.

Departementschefen. Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst, finner jag mig böra tillstyrka, att Carlsson befrias från att gälda de utdömda beloppen jämte exekutionskostnaderna. Jag förordar därför, att ifrågavarande fordringsbelopp avskrivnas. Frågan torde emellertid böra underställas riksdagens prövning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Carlsson befrias från honom åliggande betalningsskyldighet till kronan, utgörande enligt Västerbergslags häradsrätts utslag den 21 april 1947 966 kronor 55 öre jämte fem procent ränta å 135 kronor från den 15 september 1944 samt å 831 kronor 55 öre från den 4 juni 1945 och kostnaderna för delgivning i målet 23 kronor 10 öre, ävensom exekutionskostnader med 17 kronor 20 öre.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1:o och 2:o hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hanns Otto Düsélius.